

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О. Д. Позднякова

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ04 «Методика ранньої діагностики та корекції розвитку дітей з ТПМ»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика ранньої діагностики та корекції розвитку дітей з ТПМ» для студентів четвертого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Лупінович С. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Варіативна	
	Напрямок підготовки 6.0101005 Корекційна освіта (за нозологіями)	Семестр	VII-й
Змістових модулів – 3	Ступінь освіти: бакалавр		Лекції: 18 год.
Загальна кількість годин – 108		Аудиторні години: 50 год	Практичні: 18 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3			Індивідуальні: 14 год.
		Самостійна робота 58 год.	
		Вид контролю: залік	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Робоча навчальна програма з дисципліни «Методика ранньої діагностики корекції у дітей з ТПМ» є нормативним документом Хортицької національної академії, який розроблено кафедрою спеціальної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.010105 – «Корекційна освіта (за нозологіями)» для денної форми навчання.

Курс „Методика ранньої діагностики та корекції розвитку дітей із ТПМ” має чітку професійну спрямованість під час підготовки майбутніх спеціалістів, які орієнтовані на роботу із дошкільниками та учнями початкових класів, які мають відхилення психофізичного розвитку.

Навчальна програма з дисципліни “Методика ранньої діагностики та корекції розвитку дітей із ТПМ”, тісно пов’язана з вивченням найбільш складних аспектів логопедичної проблематики, представляє оглядовий курс в складі теоретичної та практичної підготовки спеціаліста.

Мета навчального курсу: формувати у студентів основні компетенції в питаннях логопедичної роботи з дітьми раннього віку, сформувати у студентів практичні навички з діагностики та корекції передумов психомовленнєвих розладів з метою вибору адекватних корекційних програм.

На змісті дисципліни курсу «Методика ранньої діагностики та корекції розвитку дітей з ТПМ» здійснюється підготовка до виконання таких професійно – педагогічних функцій корекційного педагога, як: діагностико – прогностичної, планувальної, організаційної, комунікативної, навчально – розвиткової, виховної, методичної, просвітницької та функцій самовдосконалення

Завдання навчальної дисципліни:

– **методичні** – ознайомити студентів з теоретичними та методологічними засадами логопедичної роботи з дітьми раннього віку; поглибити знання студентів про психофізичних особливостях дітей раннього віку;

– **пізнавальні** – дати уявлення про методи діагностики передумов психомовленнєвого розвитку дітей раннього віку.

– **практичні** – навчити студентів методам вивчення і оцінки рівня психомовленнєвого розвитку дітей раннього віку; сформувати вміння проводити профілактичні заходи щодо попередження відхилень у психомовленнєвого розвитку дітей раннього віку.

– **виховні** – виховувати у студентів працьовитість, фахову ерудицію, сумлінність, цілеспрямованість, відповідальність, дисциплінованість, самостійність.

В результаті вивчення дисципліни студент **повинен:**

знати: формування передумов мовленнєвої діяльності в онтогенезі і дизонтогенезе; методи діагностики рівня сформованості передумов мовленнєвої діяльності; методики раннього виявлення та корекції вад передумов мовленнєвої діяльності;

уміти: обстежувати передумови психомовленнєвої діяльності у дитини раннього віку з порушеннями мовленнєвого розвитку; проводити комплексний

аналіз рівня сформованості передумов мовленнєвої діяльності; здійснювати правильний вибір діагностичних і корекційних методик та обґрунтовувати диференційовані програми навчання, максимально враховуючи рівень сформованості передумов психомовленнєвої діяльності;

володіти: навичками аналізу проблем і процесів у сфері ранньої діагностики і корекції мовленнєвих порушень; навичками вироблення і обґрунтування стратегії корекційної роботи з урахуванням етіопатогенезу і структури порушень мовленнєвих та подібних станів; навичками підбору і використання різноманітних методів дослідження і корекції порушень мовлення; навичками надання консультативної допомоги батькам та педагогам за проблемами раннього корекційного навчання, розвитку, виховання дітей з порушеннями мовлення і подібними станами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

– **соціально-особистісними** (здатність учитися, креативність, здатність до системного мислення, адаптивність і комунікабельність, турбота про якість виконуваної роботи);

– **загальнонауковими** (базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін);

– **інструментальними** (здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою, навички роботи з комп'ютером, навички управління інформацією);

– **професійними** (базові уявлення про неврологічну симптоматику осіб з порушеннями психофізичного розвитку, які є суб'єктами корекційної освіти; розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг; здатність застосовувати основні теоретичні та практичні методи аналізу та оцінки стану психофізичного розвитку осіб, які потребують корекційних освітніх послуг; уявлення про зміст корекційної роботи з різними групами осіб з порушеннями психофізичного розвитку та диференційованими методами корекційно-компенсаторної, реабілітаційної, розвивальної, попереджувальної роботи з ними; базові уявлення про основи правової, фінансової, медичної, реабілітаційної, соціально-побутової, психолого-педагогічної підтримки осіб з порушеннями психофізичного розвитку, принципи комплексного підходу до вирішення їхніх проблем; здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді);

– **спеціалізовано-професійними** (здатність використовувати професійно-профільовані знання для виявлення осіб з порушеннями психофізичного розвитку та відбору їх у заклади корекційної освіти; здатність використовувати професійно-профільовані знання у діагностичному обстеженні осіб з порушеннями психофізичного розвитку; здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень психофізичного розвитку; здатність використовувати професійно-профільовані знання при визначенні рівня психофізичного розвитку осіб, що потребують корекційної освіти; прогнозуванні їхніх потреб у корекційно-педагогічних, спеціальних психологічних, медичних та соціальних послугах; здатність використовувати професійно-профільовані знання

при здійсненні інформаційної роботи серед населення, стосовно питань корекційної освіти; здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми ранньої діагностики вад психомовленнєвого розвитку.

Тема 1. Стан системи ранньої діагностики психофізичного розвитку на сучасному етапі.

Опорні слова: система раннього виявлення, превентивне, концепція раннього втручання, стратегія комплексного підходу.

Вітчизняний і зарубіжний досвід раннього виявлення мовленнєвих порушень. Особливий напрямок в логопедії - превентивний логопедичний вплив. Єдина система раннього виявлення та корекції відхилення розвитку дітей. Модель раннього виявлення та корекції відхилення розвитку дітей. Концепція раннього втручання. Стратегія комплексного підходу до проблеми діагностики і ранньої корекційної допомоги.

Тема 2. Концепція раннього виявлення відхилень розвитку у дітей перших трьох років життя.

Опорні слова: концепція, скринінг, сензитивність, закономірність, поняття дозрівання, розвитку, віку.

Закономірності психомовленнєвого розвитку дитини раннього віку. Вікова періодизація. Системний підхід до вивчення розвитку і поведінки дитини. Принципи розвитку. Вчення Л. С. Виготського про культурно-історичної сутності розвитку. Співвідношення природних і соціальних факторів в нервово-психічному розвитку дитини. Основні положення концепції раннього виявлення відхилень розвитку. Превентивні психолого-педагогічні впливи. Моделі скринінгового дослідження дітей першого року життя. Поняття групи ризику. Психофізіологічний зміст сензитивності дітей перших трьох років життя. Стратегія комплексного підходу ранньої діагностики психофізичних відхилень у розвитку.

Тема 3. Система раннього виявлення відхилень розвитку. Модель раннього втручання.

Опорні слова: модель, скринінг.

Загальна характеристика моделі. Блоки даної моделі.

1 блок даної моделі-скринінгове обстеження дітей першого року життя.

2-ий блок-диференціальна діагностика, яка проводиться в поліклініках, центрах, лікарнях.

3 блок-медико-психолого-педагогічний вплив при порушенні в розвитку.

4 блок-підготовка, перепідготовка фахівців для системи обстеження.

Змістовий модуль 2 Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей раннього віку

Тема 4. Нормативи психофізичного розвитку дітей 1-го року життя.

Опорні слова: зорове зосередження, слухова фіксація, предметно-практична діяльність.

Особливості раннього психомоторного розвитку: зорової фіксації, слуховий фіксації, зорового і слухового зосередження, сприйняття, зосередження, уваги, локомоторних функцій, предметної діяльності. Психічні новоутворення першого року життя. Особливості передумов мовленнєвого розвитку: «комплекс пожвавлення», гуління, лепет, лепетні слова, перші фрази, ранній розвиток самостійного мовлення. Методика Н.М. Аксаріна, С.М. Клевіна. «Контроль за розвитком і поведінкою дітей раннього віку». Методика К.Л. Печери, О.Л. Фрухт: «Діагностика нервово-психічного розвитку дітей перших трьох років життя. Методика О.В. Баженової: «Діагностика психічного розвитку дітей першого року життя».

Тема 5. Оцінка сенсорно-перцептивної, діяльності, локомоторних функцій і предметно-практичної діяльності дітей раннього віку.

Опорні слова: нормативи, психомоторний, аналізатори, сприйняття, увага.

Психолого-педагогічні методики оцінки психомоторного розвитку дітей першого року життя. Значення збереження аналізаторів. Роль емоційного стану в поведінці. Етапи розвитку локомоторних функцій. Вікові особливості розвитку дрібної моторики руки і зорово-моторної координації (по О.М. Мастюкової).

Особливості формування дій з предметами, предметної діяльності (гарматних дій), предметно-практичної діяльності. Дослідження зорового і слухового сприйняття у дітей раннього віку. Дослідження уваги у дітей раннього віку.

Тема 6. Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей 1, 2 і 3-го року життя.

Опорні слова: дизонтогенез, ППЦНС, порушення, недорозвинення, вегетовісцеральних порушення.

Значення нервово-рефлекторних порушень у немовлят для психомовленнєвого розвитку. Порушення вокалізацій і крику. Незвичайне протікання «комплексу пожвавлення». Порушення протікання довербального етапу. Методи дослідження і оцінки психомовленнєвого розвитку дітей другого року життя. Методи дослідження і оцінки психомовленнєвого розвитку дітей третього року життя.

Змістовий модуль 3. Корекційна робота з дітьми раннього віку.

Тема 7. Формування сенсорно-перцептивної діяльності.

Опорні слова: здібності, сенсорна, перцептивна, ритмічна, творча, розвиток, формування.

Сучасні дослідження Е.А. Стребельової, Е.Ф. Архипової, Е.Н. Винарської та ін. з формування сенсорно-перцептивних здібностей дітей. Значення збереження аналізаторів. Значення сенсорно-перцептивної діяльності у

формуванні психомовленнєвого розвитку. Вроджені здібності дітей. формування сенсорних здібностей. Формування перцептивних здібностей. формування ритмічних здібностей. Формування мовленнєвих здібностей. Формування рухових здібностей. Формування творчих здібностей.

Тема 8. Формування базових передумов психомовленнєвого розвитку.

Опорні слова: базові передумови психічного розвитку, локомоторні функції, предметно-практична діяльність, передумови самоконтролю.

Поняття про базові передумови психічного розвитку. Етапи формування локомоторних функцій. Етапи формування предметно-практичної діяльності та їх зміст. Етапи формування передумов самоконтролю мовленнєвої та загальної довільної діяльності та їх зміст. Роль емоційного стану в поведінці.

Тема 9. Формування мовленнєвої діяльності дітей 2 і 3-го року життя.

Опорні слова: моторика, зорово-моторна координація, зорово-слухове зосередження, слухове увагу.

Етапи становлення мовлення в онтогенезі. Розвиток розуміння мовлення, рівні розуміння мовлення. Робота Н.С. Жукової і Е.М. Мастюкової, присвячена оцінці рівня розуміння рівня мовлення. Розвиток словника і словотвору в онтогенезі. Становлення функцій мовлення в онтогенезі. Формування функцій мовлення при дизонтогенезі. Формування фразового мовлення. Формування лексичної сторони мовлення. Формування граматичної будови мови в онтогенезі та дизонтогенезі. Формування самостійного мовлення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Актуальні проблеми ранньої діагностики вад психомовленнєвого розвитку.						
1. Стан системи ранньої діагностики психічного розвитку на сучасному етапі	12	2	2	-	2	6
2. Концепція раннього виявлення відхилень розвитку у дітей перших трьох років життя.	10	2	2	-	1	5
3. Система раннього виявлення відхилень у розвитку.	11	2	2	-	1	6
Разом за змістовим модулем 1	33	6	6	-	4	17

Змістовий модуль 2.						
Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей раннього віку						
4. Технологія оцінки психомовленнєвого розвитку дітей 1-го року життя.	11	2	2	-	1	6
5. Оцінка сенсорно -перцептивної діяльності, локомоторних функцій і предметно-практичної діяльності дітей раннього віку.	12	2	2	-	2	6
6. Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей 2 і 3-го року життя.	11	2	2	-	2	5
Разом за змістовим модулем 2	34	6	6	-	5	17
Змістовий модуль 3. Корекційна робота з дітьми раннього віку						
7. Формування сенсорно-перцептивної діяльності	14	2	2	-	2	8
8. Формування базових передумов психомовленнєвого розвитку.	13	2	2	-	1	8
9. Формування мовленнєвої діяльності дітей 2 і 3го року життя.	14	2	2	-	2	8
Разом за змістовим модулем 3	41	6	6	-	5	24
Усього годин	108	18	18	-	14	58

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1	<p>Стан системи ранньої діагностики психофізичного розвитку на сучасному етапі.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>Актуальні проблеми ранньої діагностики психомовленнєвих розладів.</p> <p>1. Назвати основні етапи вітчизняної і зарубіжної практики раннього виявлення мовленнєвих порушень.</p> <p>2. Розкрити зміст поняття «превентивний логопедичний вплив».</p> <p>3. Охарактеризувати модель раннього виявлення та корекції відхилення розвитку дітей.</p> <p>4. Розкрити суть концепції раннього втручання.</p>	2
2	2	<p>Концепція раннього втручання.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити основні положення концепції раннього втручання.</p> <p>2. Розкрити модель скринінгового дослідження дітей першого року життя.</p>	2

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
		3. Розкрити поняття групи ризику. 4. Охарактеризувати стратегію комплексного підходу ранньої діагностики психофізичних відхилень у розвитку.	
3	3	Система раннього виявлення відхилень у розвитку. <i>Завдання.</i> 1. Дати загальну характеристику моделі раннього виявлення відхилень розвитку. 2. Назвати блоки даного моделювання. 3. Дати характеристику 1 блоку даного моделювання. 4. 2-ий блок - диференціальна діагностика, яка проводиться в поліклініках, центрах, лікарнях. 5. 3 блок - медико-психолого-педагогічний вплив відхилень в розвитку. 6. 4 блок - підготовка, перепідготовка фахівців для системи обстеження.	2
4	4	Технологія оцінки психомовленнєвого розвитку дітей 1-го року життя. <i>Завдання.</i> 1. Дати характеристику особливостям раннього психомоторного розвитку. 2. Назвати особливості передумов мовленнєвого розвитку. 3. Назвати психічні новоутворення першого року життя. 4. Назвати психічні новоутворення перших трьох років.	2
5	5	Оцінка сенсорно -перцептивної діяльності, локомоторних функцій і предметно-практичної діяльності дітей раннього віку. <i>Завдання.</i> 1. Підберіть методики оцінки сенсорно-перцептивного розвитку дітей першого року життя. 2. Розкрийте значення збереження аналізаторів і ролі емоційного стану в поведінці. 3. Охарактеризуйте етапи розвитку локомоторних функцій. 4. Розкрийте особливості формування дій з предметами, предметної діяльності, предметно-практичної діяльності у дітей раннього віку. 5. Розкрийте етапи формування зорового і слухового сприйняття і уваги у дітей раннього віку.	2
6	6	Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей 2 і 3-го року життя. <i>Завдання.</i> 1. Які діагностичні методики психомовленнєвого розвитку дітей 2 і 3-го року життя віку вам відомі?	2

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
		<p>2. Назвати завдання і принципи психолого-педагогічної діагностики.</p> <p>3. Зміст діагностичної діяльності логопеда в структурі медико-психолого-педагогічної консультації.</p> <p>4. Організація діагностичної діяльності логопеда.</p> <p>5. Методична забезпеченість діагностичного процесу:</p> <p>6. Наочно-дидактичні засоби.</p>	
7	7	<p>Формування сенсорно-перцептивної діяльності <i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити поняття «сенсорно-перцептивна сфера особистості».</p> <p>2. Розкрити закономірності розвитку сенсорно-перцептивної сфери немовляти.</p> <p>3. Узагальнити особливості сенсорно-перцептивного розвитку в ранньому віці.</p> <p>4. Розкрити етапи формування перцептивних здібностей; формування мовленнєвих здібностей; формування рухових здібностей; формування творчих здібностей.</p>	2
8	8	<p>Формування базових передумов психомовленнєвого розвитку. <i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити поняття про базові передумови психічного розвитку.</p> <p>2. Розкрити етапи формування локомоторних функцій.</p> <p>3. Розкрити етапи формування предметно-практичної діяльності та їх зміст.</p> <p>4. Розкрити етапи формування передумов самоконтролю мовленнєвої та загальної довільної діяльності та їх зміст.</p>	2
9	9	<p>Формування мовленнєвої діяльності дітей 2 і 3го року життя.</p> <p>1. Розкрити етапи становлення мовлення в онтогенезі.</p> <p>2. Формування фразового мовлення.</p> <p>3. Формування лексичної сторони мовлення.</p> <p>4. Формування самостійного мовлення.</p> <p>5. Формування функцій мовлення при дизонтогенезі.</p> <p>6. Формування граматичної будови мови в онтогенезі та дизонтогенезі.</p>	
		Усього	28

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 1. 2. Підготувати доповідь на тему «Вітчизняний і зарубіжний досвід раннього виявлення мовленнєвих порушень».	6
2	1. Проаналізувати моделі скринінгового дослідження дітей першого року життя. 2. Підготувати інформаційний матеріал про види і значення скринінгу новонароджених (неонатальний, аудіологічний, УЗД-скринінг).	5
3	1. Підготувати матеріал про раннє втручання як метод надання допомоги і як філософія ставлення до родини та дитини.	6
4	1. Скласти банк ігрових педагогічних діагностичних методик розвитку дітей раннього віку.	6
5	1. Підібрати методики оцінки сенсорно-перцептивного розвитку дітей першого року життя. 4. Підготувати доповідь про особливості формування дій з предметами, предметної діяльності, предметно-практичної діяльності у дітей раннього віку. 5. Заповнити таблицю «Етапи формування зорового і слухового сприйняття і уваги у дітей раннього віку».	6
6	1. Підібрати діагностичні методики психомовленнєвого розвитку дітей 2 і 3-го року життя віку.	5
7	1. Розробіть майстер-клас для батьків по використанню розвиваючих ігор в сім'ї для дітей раннього віку. 2. Складіть картотеку статей з розвитку і вихованню дітей першого року життя 3. Складіть перелік іграшок для дітей першого року життя. 4. Використовуючи методичні розробки, опубліковані в педагогічній літературі і в результаті власного соціологічного обстеження, складіть рекомендації для батьків на тему «Як правильно вибрати іграшку для дитини раннього віку?»	8
8	1. Підготувати доповідь на тему «Роль емоційного стану в поведінці». 2. Заповнити таблицю-схему психомоторного розвитку дітей раннього віку.	8
9	1. Підготувати презентацію: «Етапи становлення мовлення в онтогенезі». 2. Підготувати реферат з наведених тем.	8
	Усього	58

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для виконання **індивідуального завдання** студент повинен написати реферат на одну із тем.

Теми рефератів:

1. Стан системи ранньої діагностики психофізичного розвитку на сучасному етапі.
2. Концепція раннього виявлення відхилень розвитку у дітей перших трьох років життя.
3. Система раннього виявлення відхилень розвитку.
4. Особливості раннього розвитку в онтогенезі і дизонтогенезі.
5. Особливості раннього психомоторного розвитку.
6. Огляд методик оцінки раннього психомоторного розвитку.
7. Сенсорно-перцептивні, діяльність дітей раннього віку.
8. Становлення локомоторних функцій.
9. Становлення предметно-практичної діяльності дітей раннього віку.
10. Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей 2 року життя.
11. Дослідження психомовленнєвого розвитку дітей 3-го року життя.
12. Формування сенсорно-перцептивної діяльності.
13. Формування базових передумов психомовленнєвого розвитку.
14. Формування мовленнєвої діяльності дітей 2 і 3-го року життя.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, бліц-опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповіді.
- **методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; реферат, конспекти статей; практичні заняття; бліц-контроль, експрес-контроль.
- **комп'ютерного контролю:** презентації доповідей та творчих проектів.
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9
Практичні заняття (18 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Самостійна робота (18 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Контроль знань (18 б)	6			6			6		
Поточний модульний контроль (30 б)	18			18			18		
Модульна контрольна робота	10								
Підсумковий контроль (залік)	20								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до заліку

1. Вітчизняний і зарубіжний досвід раннього виявлення мовленнєвих порушень.
2. Превентивне логопедичного впливу.
3. Єдина система раннього виявлення та корекції відхилення розвитку дітей.
4. Модель раннього виявлення та корекції відхилення розвитку дітей.
5. Концепція раннього втручання.
6. Стратегія комплексного підходу до проблеми діагностики і ранньої корекційної допомоги.
7. Нормативи психомоторного розвитку дітей першого року життя.
8. Психолого-педагогічні методики оцінки психомоторного розвитку дітей першого року життя.
9. Значення збереження аналізаторів, роль емоційного стану в поведінці, руху, практична діяльність дітей.
10. Розвиток мовлення, розвиток розуміння мовлення в онтогенезі, рівні розуміння мовлення.
11. Розвиток рухів руки в онтогенезі. Вікові особливості розвитку дрібної моторики руки і зорово-моторної координації (О.М. Мастюкова).
12. Розвиток словника і словотвору в онтогенезі. Розвиток граматичного ладу мовлення в онтогенезі.
13. Закономірності психомовленнєвого розвитку дитини раннього віку.
14. Моделі скринінгового дослідження дітей першого року життя. Поняття групи ризику.
15. Система раннього виявлення відхилень розвитку. Модель раннього втручання.
16. Психічні новоутворення першого року життя.
17. Психолого-педагогічні методики оцінки психомоторного розвитку дітей першого року життя.
18. Дослідження зорового і слухового сприйняття у дітей раннього віку. Дослідження уваги у дітей раннього віку.
19. Сучасні дослідження щодо формування сенсорно-перцептивних здібностей дітей.
20. Значення збереження аналізаторів і сенсорно-перцептивної діяльності у формуванні психомовленнєвого розвитку.
21. Поняття про базові передумови психічного розвитку.
22. Етапи формування локомоторних функцій.
23. Етапи формування предметно-практичної діяльності та їх зміст.
24. Етапи формування передумов самоконтролю мовної та загальної довільної діяльності і їх зміст.
25. Етапи становлення мовлення в онтогенезі.
26. Розвиток розуміння мовлення, рівні розуміння мовлення.
27. Розвиток словника і словотвору в онтогенезі.
28. Становлення функцій мовлення в онтогенезі.
29. Формування функцій мовлення при дизонтогенезі.
30. Формування фразового мовлення.
31. Формування лексичної сторони мовлення.
32. Формування граматичної будови мовлення в онтогенезі і дизонтогенезі.
33. Формування самостійного мовлення.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" / Наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. – 2-ге вид., випр. – К. : Світич, 2008. – 430 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти: Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
3. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / За ред. А.М.Богуш. – К.: Вища шк., 2007. – 542 с.
4. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ / А. Богуш, Н. Гавриш. – К.: Видавничий Дім „Слово”, 2008. – 408 с.
5. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2006. – 304 с.
6. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2003. - 344 с.
7. Вашуленко М.С. Навчання грамоти: Науково-методичний посібник для вчителя / М.С. Вашуленко - К. : Освіта, 2001. - 153 с.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
9. Дошкільна лінгводидактика : Хрестоматія: у 2-х ч.: Посібник /Упор. А.М. Богуш. – К.: Вища школа, 1999.
10. Крутій К.Л. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К.Л. Крутій - Запоріжжя: ТОВ „ЛПІС” ЛТД, 2000. – 156 с.
11. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: „Академвидав”, 2004. – 456 с.
12. Чепіль М.М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М.М. Чепіль, Н.З. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 224 с.
13. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навч. пос. для студ. вищих пед. навч. закл. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія) / І.Марченко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 288 с.
14. Логопедія. Підручник. За ред.. М.К.Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово». -2010. - 376 с.

ДОДАТКОВА:

1. Бельтюков В.И. Взаимодействие анализаторов в процессе восприятия и усвоения устной речи (в норме и патологии) / В.И. Бельтюков. – М.: Педагогика,

1977. – 176с.

2. Выготский Л.С. Развитие высших психических функций. – М.: Просвещение, 1960. – 283 с.

3. Клиническая психология: Учебник / Под ред. Б. Д. Карвасарского. – СПб.: Питер, 2002. – 960 с.

4. Левина Р. Е. Опыт изучения неговорящих детей (алаликов). – М.: Учпедгиз, 1961. – 98 с.

5. Леонтьев А.А. Язык, речь и речевая деятельность. – М.: Медицина, 1969. – 311 с.

6. Лурия А.Р. Высшие корковые функции. – М.: Медицина, 1962. – 421 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

<http://bse.sci-lib.com/article080731.html>

http://www.pedlib.ru/Books/3/0246/3_0246-59.shtml

<http://doctorkids.ucoz.ru/publ/7-1-0-29>

<http://referats.net.ua/ru/view/11801>

<http://priroda.inc.ru/anatomij/1a.html>

http://www.mvschool.ru/atlas2.php?id_article=48

1. <http://mbttc.mtuci2.ru>

2. <http://library.auca.kg>

3. <http://www.bj.pu.ru>

4. <http://www.edu.ru>

5. <http://www.e-teaching.ru>

6. <http://www.ict.edu.ru>

7. <http://asha.org>

8. <http://aacap.org>

9. <http://www.dec-spend.org>

10. <http://www.downsideup.org>

11. <http://www.logoped.org>

12. <http://logoburg.nm.ru>